

REKABET KURULU KARARI

Dosya No : D3/2/P.U.-00/5 (ÖNARAŞTIRMA)

Karar No : 00-29/313-180

Karar Tarihi : 03.08.2000

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER:

Başkan: Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU;

Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- RAPORTÖRLER:

Pelin UYANIK, A. İhsan ÇAĞLAYAN, Meltem BAĞIŞ, Bülent GÖKDEMİR

C- ŞİKAYET EDENLER:

Re'sen

D- HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

1. Manisa Gıda Sanayi Ticaret A.Ş.
Karaağaçlı Kasabası MANİSA
2. Tunçsan Salça Konserve Gıda Sanayi Ticaret A.Ş.
İçerenköy Çayır Cad. Özce İş Merkezi No: 3 Kat: 6 81120 İSTANBUL
3. Merko Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
İnönü Cad. 73/1 80090 Taksim / İSTANBUL
4. Öztusan Salça Konserve Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Atatürk Cad. No: 203 10200 Bandırma / BALIKESİR
5. Demko Demirci Konservecilik A.Ş.
Plaza Spring Giz Büyükdere Cad. Meydan Sok. Kat: 12 Maslak, Ayazağa / İSTANBUL
6. Assan Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Aykar Cad. Metro İş Merkezi 10/6 Levent 80600 İSTANBUL
7. Tukaş Turгутlu Konservecilik A.Ş.
Nadir Nadi Cad. No: 15/1 Konak / İZMİR
8. Dardanel Enez Konserve Sanayi A.Ş.
YKB Vakıf Binası No: 173 D 12/2 80220 Nişantaşı / İSTANBUL
9. Tat Konserve Sanayi A.Ş.
İstiklal Cad. 347 Beyoğlu / İSTANBUL

10. Tamek Gıda ve Konsantre Sanayi A.Ş.
Nispetiye Mah. Hakkı Şehit Han Sok. II. Ulus-Beşiktaş / İSTANBUL
11. Fide Konserve Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
Ortaklar Cad. 2/11 Mecidiyeköy / İSTANBUL
12. Kerevitaş Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Üniversite Mah. Bağlarıçi Cad. No: 29 Avcılar / İSTANBUL
13. Marmara Tarımsal Ürünleri Değerlendirme A.Ş.
Armutköy PK. 400 16210 BURSA
14. Fine Food Gıda Sanayi ve Ticaret İhracat İthalat A.Ş.
Bursa Yenişehir Karayolu 28. km Marmaracık Köyü Yenişehir / BURSA
15. Akpınar Zirai İstihsal ve Konservecilik A.Ş.
Kantarcılar, Sabunhane Sok. No: 26-28 Akfa Han Kat: 7
Eminönü / İSTANBUL

E- DOSYA KONUSU: Hakkında önaraştırma yapılan teşebbüsler tarafından bezelye alım fiyatlarının belirlenmesi suretiyle 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespiti.

F- İDDİALARIN ÖZETİ: 09.05.2000 tarih ve D3/2/K.Ü.-00/2 sayılı Önaraştırma Raporunda, yapılan yerinde inceleme sırasında bezelye alım fiyatlarının görüşüldüğüne ilişkin bir belgenin tespit edilmesi nedeniyle, anılan belgede adı geçen ve konserve sektöründe faaaliyet gösteren teşebbüsler hakkında konunun araştırılması için önaraştırma yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir.

G- DOSYA EVRELERİ: 09.05.2000 tarih ve D3/2/K.Ü.-00/2 sayılı Önaraştırma Raporunun 30.05.2000 tarih ve 199-108 sayılı Kurul toplantısında görüşülmesi sonucunda, konserve sektöründe faaliyet gösteren Manisa Gıda Sanayi, Tunçsan Salça Konserve Gıda San. ve Tic. A.Ş., Merko Gıda San. ve Tic. A.Ş., Öztusan Salça Konserve San. ve Tic. A.Ş., Demirci Konservecilik A.Ş., Assan Gıda San. Tic. A.Ş., Turgutlu Konservecilik A.Ş., Dardanel Enez Konserve San. A.Ş., Tat Konserve San. A.Ş. ve Tamek Gıda ve Konsantre San. A.Ş. adlı teşebbüslerin bezelye alım fiyatını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmedikleri hususunun açıklığa kavuşturulması amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Önaraştırma sırasında konserve sektöründe faaliyet gösteren Fide Konserve Sanayi ve Ticaret A.Ş., Kerevitaş Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Marmara Tarımsal Ürünleri Değerlendirme A.Ş., Fine Food Gıda Sanayi ve Ticaret İhracat İthalat A.Ş. ile Akpınar Zirai İstihsal ve Konservecilik A.Ş. adlı teşebbüslerin de bezelye alımında buldukları tespit edilerek bu teşebbüsler de incelemeye dahil edilmiş; ayrıca Tunçsan şirketinin sadece salça ürettiği, bu nedenle bezelye alımlarının sözkonusu olmadığı saptanmıştır.

Anılan karar uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 25.07.2000 tarih, D3/2/P.U.-00/5 sayılı Önaraştırma Raporu Rekabet Kurulu'nun 03.08.2000 tarihli toplantısında görüşülmüş ve ayrıntıları aşağıda açıklanan 00-29/313-180 sayılı karar verilmiştir.

H- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:

Raportörler tarafından düzenlenen 25.07.2000 tarih ve D3/2/P.U.-00/5 sayılı raporda, özetle;

1. Yürütülen önaraştırma sırasında, bu belgeyi destekleyecek belge ve bulgulara rastlanmadığı; kaldı ki, bu belgede SİİD toplantısında herhangi bir bezelye alım fiyatı tespitinin de sözkonusu olmadığı, aksine önaraştırmaya konu teşebbüslerin ağırlıklı olarak domates salçası ürettikleri, bezelye alımlarının bazı teşebbüslerde taahhütlü ekim usulüyle gerçekleştirildiği, diğer teşebbüslerde serbestten alıma başvurulduğu, çünkü bezelyenin, domates gibi daha önceden alımının planlanması gereken, ihracata yönelik bir ürün olmadığı ve doğrudan tüketim piyasasına satılması kolay bir ürün olduğu için müstahsili bezelye için sözleşme ile bağitlamanın zor olduğu, ayrıca bezelyeyi hammadde olarak kullanan konserve ya da dondurulmuş gıda sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin biraraya gelebildikleri herhangi bir dernek veya kuruluş olmadığı,
2. Konserve ve/veya dondurulmuş gıda sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüslerin bezelye alım fiyatını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiklerine dair herhangi bir bulguya rastlanmadığı, bu nedenle ilgili teşebbüsler hakkında aynı Kanun'un 41 inci maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı,

düşüncesi belirtilmiştir.

İ- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I- İlgili Ürün Pazarı

Dondurulmuş veya konserve bezelye üretiminde hammadde olarak kullanılan bezelye, ya doğrudan bu ürünü işleyen üretici firmalar tarafından ya da bu firmalara satılmak üzere tüccarlar tarafından alınmaktadır.

Önaraştırmaya konu rekabet ihlali iddiası ise bezelye işleyen üretici firmaların, anlaşma yoluyla ortak alım fiyatı tespit ettikleri şeklindedir. Bu bağlamda ilgili ürün pazarının **bezelye alım pazarı** şeklinde tanımlanmıştır.

II- İlgili Coğrafi Pazar

Türkiye'de bezelye ağırlıklı olarak Marmara ve Ege bölgelerinde üretilmektedir. Bu durumda ilgili coğrafi pazar, **Marmara ve Ege coğrafi bölgelerini kapsayan topraksal alan** olarak tanımlanmıştır.

III- Değerlendirme

Bezelye alımında teşebbüslerin bir kısmı sözleşmeli tarım ile çalışmaktadır. Sözleşmeli tarım usulünde, teşebbüs çiftçi ile sözleşme yaparak hasat sonunda elde edilecek ürünün kendisine verilmesini bağtlamaktadır. Teşebbüs çiftçiye aynı ve nakdi yardımda bulunmaktadır. Bunlar tohum tedariki, gübreleme, ilaçlama gibi aynı; çapa avansı gibi nakdi yardımlardır. Ürün yetiştirken teşebbüsün zirai elemanları ürünleri sürekli kontrol eder ve çiftçiye verimin artırılması konusunda yardımcı olur. Ancak yapılan inceleme sonucunda, teşebbüslerin tümünün sözleşmeli tarım usulü ile çalışmadığı tespit edilmiştir; teşebbüs yetkilileri ile yapılan görüşmelerden bezelyenin daha önceden alımı planlanması gereken, ihracata yönelik bir ürün olmadığı ve doğrudan tüketim piyasasına satılması kolay bir ürün olduğu için müstahsili bezelye için sözleşme ile bağtlamanın zor olduğu anlaşılmıştır.

Teşebbüslerin tümü bezelyeyi sözleşmeli ekim ile almadıklarından, bezelye alım fiyatının birlikte belirlenmesi sözkonusu olamaz. Bezelye alım fiyatı hasat zamanında serbest piyasa koşullarına göre belirlenmektedir. Nitekim teşebbüslerin fiyat belirlemek için biraraya gelebilecekleri bir dernekleri bulunmadığı gibi, Öneraştırma Raporundan yapılan yerinde incelemeler sırasında alım fiyatının birlikte belirlendiğine dair herhangi bir bulgu ve belgeye rastlanmadığı anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla, ilgili teşebbüslerin bezelye alım fiyatını birlikte belirleyerek 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiklerine dair herhangi bir bulguya rastlanmaması nedeniyle teşebbüsler hakkında aynı Kanun'un 41 inci maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmamaktadır.

I- GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

09.05.2000 tarih ve D3/2/K.Ü.-00/2 sayılı Öneraştırma Raporunda, yapılan yerinde inceleme sırasında bezelye alım fiyatlarının görüşüldüğüne ilişkin bir belgenin tespit edilmesi nedeniyle, konserve sektöründe faaliyet gösteren ve anılan belgede adı geçen teşebbüslerin bezelye alım fiyatını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmedikleri hususunun açıklığa kavuşturulması amacıyla öneraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinde yasaklanan karar ve eylemlere verilen örnekler arasında, (a) bendinde "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" yer almaktadır. Öneraştırma açılmasına dayanak teşkil eden bezelye alım fiyatının birlikte belirlenmesi şeklindeki bulgu, Kanun'un 4 üncü maddesinin (a) bendi kapsamında incelenmiştir.

Ancak yapılan öneraştırma sonucunda bu bulguyu destekleyecek herhangi bir bilgi ya da belgeye rastlanmaması nedeniyle Kanun'un 41 inci maddesi gereği soruşturma açılmasına gerek görülmemiştir.

J- SONUÇ

Açıklanan nedenlerle; önaraştırma sırasında incelenen ve konserve ve/veya dondurulmuş gıda sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüslerin, bezelye alım fiyatını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiklerine dair herhangi bir bulguya rastlanmamış olması nedeniyle, yukarıda sayılan teşebbüsler hakkında aynı Kanun'un 41 inci maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.